

Gilles Lipovetsky se ve vybrané pasáži zabývá přeměnou vnímání práv a povinností v rámci rodiny, i společenskou proměnou této pradávnej instituce. Ačkoli je kniha z roku 1992 a opírá se především o data z francouzského prostředí, není těžké se s autorem ztotožnit o třináct let později v Čechách.

„Kult rodiny se oprostil od svých někdejších závazných předpisů ve prospěch intimního naplnění a práv svobodného subjektu.“ (180) Hlavním cílem vstupu do manželství je individuální štěstí. „Typickým znakem doby už není povinnost vstoupit do manželství a zplodit děti, nýbrž individualistické právo na dítě třeba mimo manželský svazek.“ To ovšem nic nemění na tom, že manželství a plazení dětí, je něco, co je očekáváno a tedy pod tlakem těchto očekávání realizováno. Jistě že hlavním hlediskem při vstupu do manželství je dosažení individuálního štěstí. Bez něj je ale zároveň jen obtížné tohoto individuálního štěstí dosáhnout. Každý partnerský vztah, který není zpečetěn na radnici či před oltářem je považován za atypický, nebo za vztah, který k tomuto kroku ještě nedospěl, popřípadě za „moderní“ (adjektiv by se jistě našlo daleko víc). Stejně tak jen málo manželství zůstane bezdětné z vlastních rozhodnutí, alespoň v našich podmínkách. Prostředky na kontrolu početi dávají možnost zvolit si čas, kdy se pár rozhodne mít dítě. Je to tedy v ideálních případech volba racionální, tedy provedená na základě zvážení všech pro a proti. Proto se možná k dítěti přistupuje s větší zodpovědností, neboť je něčím, co si oba rodiče ve vztahu přáli (znovu podotýkám v ideálním případě), ne tedy výsledkem chvilkové slabosti. Tady je ale nutné dodat, že v současné době, kdy má vysoké procento párů problémy s početím potomka, tak je uvedený příklad plánovaného početi skutečně spíše modelový. Zároveň se tím zvedá hodnota počatého dítěte.

Lipovetsky dále uvažuje o proměně povinností v rodině, zdá se mu, že povinnosti dětí vůči rodičům – starozákonní „cti otce svého i matku svou“ – se už v postmoralistní době nenesí. „Liberální a psychologická výchova a hodnoty individuální svobody za našich dnů společně spějí k omezení a dokonce zničení smyslu pro povinnosti dětí k rodičům.“ (184) Hlavním požadavkem na děti je samostatnost, nezávislost, tedy uznáváme výhradně princip individuální svobody. Kult rodičů pozbývá svou sílu. Co ale naopak sílí, je kult dětí a péče o jejich štěstí a budoucnost „k erozi hodnot došlo tedy jenom ve vztahu k rodičům, ve vztahu k dětem se narcistický individualismus zastavil. Čím více získávají individualistické hodnoty půdu pod nohama, tím silněji se prosazuje pocit povinnosti vůči dětem.“ V souvislosti s tímto

trendem si nelze nevšimnout rostoucího počtu odborných knih, které se zabývají dětskou psychologií, zdravým vývojem dítěte. Objevuje se i spousta časopisů, které populárně naučnou formou vysvětlují matkám, jak se o své děti, co nejlépe starat, jak rozvíjet jejich individualitu, jak správně chápat jejich potřeby. I to přispívá k zesílení pocitu rodičovské zodpovědnosti. Už neexistují zkažené děti, konstatuje autor, už existují jen zkažení rodiče. Rodina se proměnila v podnik, který je potřeba zodpovědně a svědomitě vést a organizovat. Z rodičů se tak stali manažeři.

Oproti všem právům dětí, které dle Lipovetského převažují nad právy rodičů a to od samotného početí, je právo rodičů, resp. matky, rozhodnout o přerušení těhotenství (které ovšem není respektováno všude). Práve na potrat se zabývá v poslední části kapitoly „*Milovaná rodina*“. V různých zemích je tato problematika nahlížena a legislativně řešena jinak a to především na základě kulturního kontextu země. Individuální právo volby se tu dostává do konfliktu s právem na život: „aktuální otázka potratů předvádí srážku dvou fundamentálních morálních legitimit na politické scéně.“ (191) Charakteristiku naší doby autor nachází právě v neexistenci obecné shody v této (a mnoha jiných) otázkách: „Nejhlubší charakteristikou naší epochy otázkách je společenská **expanze ztráty etické shody**“.